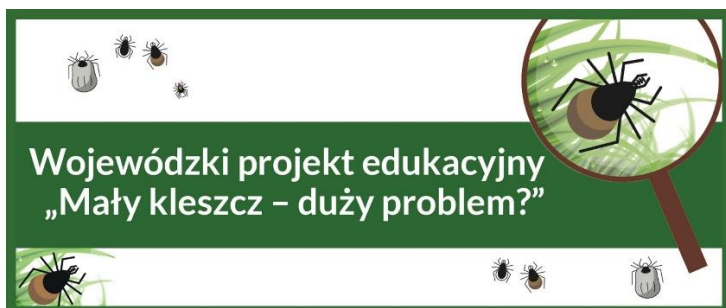

Wojewódzki projekt edukacyjny „Mały kleszcz – duży problem?”

Co warto wiedzieć o kleszczach:

Kleszcze są pajęczakami. Żyją powszechnie na terenie całego kraju. Występują w miejscach o dużej wilgotności, porośniętych krzewami, niskimi zaroślami i trawami: na łąkach, nad brzegami rzek i jezior, skupiają się wzdłuż dróg i ścieżek leśnych. Coraz częściej można je spotkać w miastach: parkach, skwerach, przydomowych ogródkach, a nawet w piwnicach. Wykazują ogromną wytrzymałość na zmienne warunki otoczenia, a ich aktywność trwa od marca do listopada - z krótką przerwą na gorące miesiące letnie, gdy temperatura wzrasta powyżej 25°C. Kleszcze poszukują żywicieli najintensywniej wiosną i jesienią w porze przedpołudniowej i przedwieczornej.

W cyklu rozwojowym kleszcz przechodzi trzy stadia, które różnią się wielkością: LARWA (prawie przezroczysta, niewidoczna dla oka), NIMFA (wielkości główki od szpilki) i IMAGO (stadium dojrzałe) i każde z nich może potencjalnie przenosić zakażenie. Kleszcze żywią się krwią zwierząt i ludzi. Polują aktywnie (zwłaszcza larwy) lub czekają na liściu, żdźble trawy i zahaczają się, gdy obok przechodzi upatrzony żywiciel. Reagują na wibracje, zapach, stężenie dwutlenku węgla i ciepło jego ciała. W ułamku sekundy potrafią haczykami na końcach odnóży zaczepić się o skórę, sierść, ubranie. Kleszcze nie skaczą, nie spadają z drzew. Choć wkłuwają się dość głęboko w skórę, jest to w zasadzie niewyczuwalne, ze względu na obecność w ich ślinie substancji znieczulającej. Kleszcze po wessaniu krwi powiększają swoją objętość nawet 10-krotnie. W czasie żerowania mogą przenieść groźne dla zdrowia bakterie wywołujące np. boreliozę, czy wirusa kleszczowego zapalenia mózgu (KZM).

Jak zmniejszyć ryzyko ukąszenia przez kleszcza?

Wybierając się np. na spacer do lasu, należy pamiętać o odpowiednim okryciu ciała: długich spodniach, bluzce z rękawem, nakryciu głowy. Najlepiej, aby ubranie było jasne, wtedy łatwiej na nim zauważyć kleszcza. W zapobieganiu ukąszeniu przez kleszcza ważne jest stosowanie odpowiednich preparatów odstraszających te pajęczaki (tzw. repelentów, do kupienia w drogeriach i aptekach). Najskuteczniejszym i najbardziej efektywnym sposobem ochrony przed kleszczowym zapaleniem mózgu jest szczepienie.

Co zrobić w sytuacji ukąszenia przez kleszcza?

Tkwiącego w skórze pajęczaka nie wolno niczym smarować (masłem, kremem, wazeliną), zgniatać, przypalać czy polewać spirytusem, ponieważ kleszcz dusząc się - wymiotuje, co zwiększa ryzyko zakażenia. Należy go jak najszybciej usunąć za pomocą specjalnego urządzenia np.: kleszczołapek, „lassa”, szczypczyków do usuwania pasożytów, dostępnych w aptece. Kleszcza należy chwycić jak najbliżej skóry i ruchem lekko obrotowym energicznie pociągnąć do góry. Miejsce po usunięciu kleszcza trzeba zdezynfekować i sprawdzić, czy w skórze nie został jego fragment. W przypadku jątrzenia ranki, pojawienia się rumienia oraz innych objawów czy wątpliwości należy jak najszybciej skontaktować się z lekarzem.

Badanie kleszcza usuniętego ze skóry, w celu sprawdzenia czy jest on nosicielem chorób, nie jest uznawane jako metoda diagnostyczna.

Profilaktyka chorób odkleszczowych – projekt edukacyjny „Mały kleszcz – duży problem?”:

Ze względu na gwałtowny wzrost liczebności kleszczy oraz zwiększenie się obszarów ich występowania (coraz częściej można je spotkać w miastach: parkach, skwerach, przydomowych ogródkach, a nawet w piwnicach) bardzo ważna jest edukacja społeczeństw w tym temacie.

Celem projektu edukacyjnego „Mały kleszcz – duży problem?”, realizowanego na terenie woj. wielkopolskiego od 2018 roku, jest wzrost poziomu wiedzy społeczeństwa na temat kleszczy, związanych nimi zagrożeń oraz profilaktyka chorób odkleszczowych. Dotychczas pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej z terenu woj. wielkopolskiego w ramach realizacji ww. projektu przeprowadzili liczne szkolenia i pogadanki skierowane głównie do harcerzy, seniorów, grzybiarzy, działkowców, kierowników i opiekunów dzieci i młodzieży w trakcie wypoczynku letniego oraz koordynatorów edukacji zdrowotnej czy pielęgniarek środowiska szkolnego. Wszelkie działania edukacyjne połączone były z rozdawnictwem materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat kleszczy oraz instruktażem prawidłowego ich usuwania.

Działania realizowane w ramach ww. projektu spotykają się z bardzo dużym zainteresowaniem i przychylnym odbiorem ze strony uczestników i będą realizowane w kolejnych latach.

Realizacja projektu edukacyjnego „Mały kleszcz – duży problem?” we współpracy z Uniwersytetem Artystycznym w Poznaniu

W 2020 roku efektem współpracy Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu z Wydziałem Grafiki i Komunikacji Wizualnej Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu było powstanie sześciu oryginalnych infografik dotyczących zagrożeń związanych z kleszczami i chorób odkleszczowych. Autorami prac są studenci ww. uniwersytetu.

Materialy

[Mały kleszc - duży problem](#)
[grafika_Viktoriya_Pidhurska.pdf 52.76MB](#)

Zdjęcia

[Pokaż zdjęcie 1 z galerii.](#)

[Pokaż zdjęcie 2 z galerii.](#)

[Pokaż zdjęcie 3 z galerii.](#)

[Pokaż zdjęcie 4 z galerii.](#)

